Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet
Ministry of Agriculture and Forestry

17.10.2019

Maatalousneuvos Esa Hiiva

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan
maatalousjaoston asiantuntijakuuleminen 18.10.2019

## HE 29/2019 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2020

### Maatalous

Talousarvioesityksen lukuihin 30.10 ja 30.20 sisältyvät maaseudun kehittämisen sekä maa- ja elintarviketalouden määrärahat. Talousarvioesityksessä luvun 30.10 määrärahataso on lähes 7,4 milj. euroa vuoden 2019 talousarvion tasoa pienempi. Luvun 30.20 määrärahataso on lähes 32,9 milj. euroa edellisvuotta korkeampi. Lukujen 30.10 ja 30.20 määrärahoihin sisältyy vuonna 2020 yhteensä 181,9 milj. euroa ja vuosina 2021-2023 yhteensä 68,3 milj. euroa hallitusohjelman lisämäärärahoja jakautuen eri momenttien ja kohteiden kesken taulukon 1 mukaisesti.

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman (maaseutuohjelma) rahoitus momenteilla 30.10.40, 30.10.43, 30.10.64, 30.20.43 ja 30.20.44 on sisällytetty vuoden 2020 talousarvioon ohjelman etenemistä vastaavasti. Hallitusohjelman yhteydessä sovitut ympäristökorvausten ja luomusitoumuksien lisämäärärahat on tässä vaiheessa teknisesti kohdennettu momentille 30.20.44 (Luonnonhaittakorvaukset), josta ne vuoden 2020 ensimmäisessä lisätalousarviossa on tarkoitus siirtää yhdessä EU:n rahoitusosuuden kanssa mom. 30.20.43 (Ympäristökorvaukset, luonnonmukainen tuotanto, neuvota ja ei-tuotannolliset investoinnit). Lisäksi tälle momentille on tarkoitus siirtää 65 milj. euroa vuoden 2019 neljännessä lisätalousarviossa. Määrärahan siirto perustuu maaseutuohjelman 26.3.2019 hyväksyttyyn ohjelmamuutokseen. Muutosten jälkeen vuoden 2020 ympäristökorvaukset voidaan lähtökohtaisesti maksaa vuoden 2019 tasoisina.

Luopumistuet ja –eläkkeet momentin 30.10.42 määräraha on budjetoitu tarvearvion mukaisesti. Määrärahaan esitetään 4,8 milj. euron lisäystä sisältäen pienten eläkkeiden korotusta 0,5 milj. euroa.

Vuoden 2020 talousarvioesitykseen sisältyvien määrärahojen arvioidaan olevan riittävät maatalouden rakennetukiin. Rahoitusta on momenteilla 30.10.40 (Maatalouden aloittamis- ja investointiavustukset), 30.10.41. (Maaseutuelinkeinotoiminnan korkotuki) ja 30.20.61 (Siirto maatilatalouden kehittämisrahastoon). Maatilatalouden kehittämisrahaston rahoitustilanne heikkenee kuitenkin merkittävästi vuodesta 2021 lähtien, eikä rahastosta pystytä myöntämään avustuksia ilman lisäpääomitusta, jonka tarpeeksi vuodelle 2021 arvioidaan 69 milj. euroa.

4H-toiminnan valtionapuun (mom. 30.10.55) esitetään 0,5 milj. euron lisäystä, jolla voidaan lähes turvata momentin eduskunnan määrärahalisäysten mukainen määrärahataso.

Vuoden 2020 talousarvioesityksessä ehdotetaan mom. 30.20.01 (Ruokaviraston toimintamenot) 2,0 milj. euron määrärahaa (CAP27 uudistuksen valmistelu) viraston toimintaedellytysten turvaamiseksi, kun tarve olisi 5 milj. euroa. Tiukka rahoitustilanne ei johdu Ruokaviraston perustamisesta, mikä on edennyt hyvin ja toiminnallista synergiaa löytyy suunnitellusti kahden aiemman viraston yhdistämisestä. Ruokaviraston tiukan taloudellisen tilanteen vuoksi viraston toiminnassa on jo vuoden 2020 aikana tehty merkittäviä toimenpiteitä talouden tasapainottamiseksi ja synergiaetujen löytämiseksi. Toimenpiteet ovat kohdistuneet muun muassa investointeihin, IT-järjestelmäkustannuksiin ja henkilöstökuluihin. Tehdyt toimet eivät kuitenkaan ole riittäviä. Jos virasto

ei saa riittävää lisärahoitusta vuodelle 2020, tarkoittaa se mittavia henkilöstövähennyksiä. Tämä muodostaa riskin viraston lakisääteiselle toiminnalle mm. hyvän elintarviketurvallisuuden sekä kasvi- ja eläintautitilanteen ylläpitämiselle sekä maksajavirastotoiminnalle ml. viraston hallinnoimien tietojärjestelmien kehittäminen ja tukien maksatus ajallaan.

*Taulukko 1. Hallitusohjelman lisämäärärahojen kohdentuminen vuonna 2020 ja vuosina 2021-2023 kohteittain ja momenteittain*

| | milj. euroa | |
|---|---|---|
| | 2020 | 2021-2023 yhteensä |
| **Elintarvikeviennin edistäminen** | | |
| mom. 30.20.01 Ruokaviraston toimintamenot | 1,0 | 3,0 |
| mom. 30.20.47 Ruokaketjun kehittäminen | 1,0 | 4,2 |
| **Maatalouden investointien tukeminen** | | |
| mom. 30.20.61 Siirto maatilatalouden kehittämisrahastoon *) | 31,0 | |
| **Biokaasutuotannon edistäminen** | | |
| mom. 30.10.40 Biokaasu- ja lannankäsittelyinvestointien rahoittaminen | 3,5 | 4,0 |
| mom. 30.20.49 Biokaasun ravinnekiertokorvaus (ei TAE2020) | | 16,0 |
| **Porotalouden tukeminen** | | |
| mom. 30.20.40 Maa- ja puutarhatalouden kansalliset tuet | 0,3 | 1,2 |
| mom. 30.20.61 Siirto maatilatalouden kehittämisrahastoon | 1,0 | |
| **Maatalouden toimintaedellytysten tukeminen** mom. 30.20.44 (Luonnonhaittakorvaukset) | | |
| - Ympäristökorvaus 2020 (tekninen kohdennus) | 88,0 | |
| - Luonnonhaittakorvaukset 2020 | 42,0 | |
| - Vuonna 2020 tehtävien uusien luomusitoumusten rahoitus (tekninen kohdennus) | 5,0 | 21,0 |
| - Peltorakenteen kehittäminen (mom. 30.20.48) | 0,5 | 9,0 |
| **Ruokaketjun kehittäminen (**mom. 30.20.47) | | |
| - Ravitsemus, kouluruoka | 0,3 | 1,4 |
| - Kestävä ruokajärjestelmä, ruokahävikki | 1,0 | |
| - Markkinatoimenpiteet, julkiset hankinnat, nimisuojatuotteet, brändityö | 0,3 | 1,4 |
| **Eläintautien torjunta** | | |
| - Eläintautien torjuntaa edistävä tiedotus, koulutus ja varautuminen sekä rekisterien kehittäminen (mom 30.20.01 Ruokaviraston toimintamenot) | 0,775 | 1,695 |
| - Valtionapu maatilojen bioturvallisuuden ja eläinten terveyden seurannan kehittämiseen (mom. 30.20.62 Eräät valtionavut) | 0,2 | 1,28 |
| **Hama-kehittämisen rahoitus** mom. 30.10.63 (Maaseudun kehittäminen) | 4,0 | |
| **Eläinsuojeluasiamiehen viran perustaminen** mom. 30.20.01 (Ruokaviraston toimintamenot) | 0,1 | 0,3 |
| **Tietojärjestelmien kehittäminen** mom. 30.20.01 (Ruokaviraston toimintamenot) | 1,75 | 3,25 |
| **Eläinkokeita korvaavien menetelmien käyttöönoton lisärahoitus** mom. 30.20.62 (Eräät valtionavut) | 0,2 | 0,6 |
| **Yhteensä** | **181,925** | **68,325** |

* lisäksi 58,3 milj. euroa vuosien 2020-2023 kehyspäätöksessä hyväksyttyä määrärahaa